Ders : 67
Konu : Tebbet Sûresi

بِسْمِ اللَّهِ الرَّحْمَٰنِ الرَّحِيمِ

تَبَّتْ يَدَآ اَبِى لَهَبٍ وَتَبَّ ① مَآ اَغْنٰى عَنْهُ مَالُهُ وَمَا كَسَبَ ②

سَيَصْلٰى نَارًا ذَاتَ لَهَبٍ ③ وَامْرَأَتُهُ حَمَّالَةَ الْحَطَبِ ④

فِى جِيدِهَا حَبْلٌ مِنْ مَسَدٍ ⑤

Sûrenin Meâli:

Rahmân ve Rahîm olan Allah'ın adıyla.

1. **Ebû Leheb'in iki eli kurusun, kurudu da,**
2. **Ona ne malı, ne de kazandığı fayda vermedi,**
3. **O, alevli bir ateşe girecektir.**
4. **Karısı da (hem) odun taşıyıcı olarak!**
5. **(Karısının) boynunda bükülmüş bir ip olduğu halde...**

Sûrenin Nüzûl Sebebi:

Tebbet sûresi Mekke döneminde nâzil olmuştur. Beş âyettir. Bu sûreye, **"Mesed"** ve **"Leheb"** sûresi de denir. Bu sûre, Allah ve Resûlü'nün düşmanı Ebû Leheb'in helâkinden bahseder.

Resûlullah (s.a.v.)'e; **"yakın akrabalarını uyar"** [1] âyeti inince Resûlullah (s.a.v.), **"Safâ"** tepesine çıkarak Kureyş'in ileri gelenlerini çağırdı. Onlara:

- "Ben size şu dağın arkasından bir ordu gelecek diye haber versem, bana inanır mısınız?" diye sordu. Orada bulunanların hepsi birden:
- "Evet, inanırız. Çünkü sen hiç kimseyi kandırmazsın, ve asla yalan söylemezsin, eminsin..." dediler. Bunun üzerine Resûlullah (s.a.v.):
- "Allah, bana en yakın akrabalarımı uyarmamı emretti, en yakınlarım da sizlersiniz. Sizler "Allah'tan başka hiçbir ilâh yoktur" demedikçe ben ne dünyada ne âhirette, sizin için birşey yapamam. Ama bu kelimeyi söylerseniz, Rabbiniz katından onunla size şefaat edeceğim" buyurunca Ebû Leheb:
- "Yuh olsun sana! Bizi buraya bunun için mi çağırdın?"[*] diyerek, Resûlullah (s.a.v.)'e hakaret etti, ve kalkıp gitti. Hatta eline bir taş alarak Resûlullah (s.a.v.)'e atmayı bile düşündü. Bu sûre bu olay üzerine nâzil oldu.[2]

Ebû Leheb'in Peygamber (s.a.v.)'e karşı tavırları:

a. Peygamber (s.a.v.), Safâ tepesinde Kureyş'in ileri gelenlerini çağırıp; "Ey Lüey oğulları, Ey Gâlip oğulları, Ey Kilâb oğulları!" diye nida edince, Ebû Leheb, her defasında; "İşte filân sana geldi. Onlara verecek neyin var?" diyerek alay ederdi.

b. Resûlullah (s.a.v.); amcalarını dâvet eder, onlara bir kapta yemek ikram ederdi. Ebû Leheb bunu beğenmeyip: "Bizim herbirimiz bir koyun yeriz" diyerek alay ederdi. Ancak yedikleri yemekle

[1] Şuârâ Sûresi – 214. âyet
[*] Ebu Leheb'in bu sözü bir yemek davetinde söylediği rivayeti de vardır.
[2] Hak Dini Kur'an Dili, Elmalılı M. Hamdi Yazır, C.9, sh.6254-6255

doyarlardı, yine de yemek bitmezdi.

c. Resûlullah (s.a.v.), insanları İslâm'a dâvet ederdi. Ebû Leheb "Senin yanında onlara verecek ne var ki?" diyerek alay ederdi.

d. Ebû Leheb, Resûlullah (s.a.v.)'e "Ben İslâm'ı kabul edersem bana ne var?" diye sorunca, Resûlullah (s.a.v.)'de, "Müslümanlara ne varsa sana da o var" diye cevap verdi. Ebû Leheb: "Beni onlardan üstün tutmayacak mısın?" deyince, Resûlullah (s.a.v.): "Hayır" cevabını verdi. Ebû Leheb de; "Benimle başkasının eşit olacağı bu dine yuh olsun" diyerek İslâm'a hakaret etti.

e. Ebû Leheb, Peygamber (s.a.v.) hakkında "O sihirbazdır" diyerek halkı ondan soğuturdu. Resûlullah (s.a.v.) ile görüşmeye gelenler de onunla görüşmeden giderlerdi.

Sûrenin Tefsîri:

تَبَّتْ يَدَآ اَبِى لَهَبٍ وَتَبَّ ۜ

1- Ebû Leheb'in iki eli kurusun, kurudu da,

Tebbet, kelimesi;

Helâk olmak, emeği boşa çıkmak, başarısızlık...demektir.

Bu tâbir aynı zamanda kınama, azarlama ve beddua anlamında kullanılır. Yâni:

Eli çolak olsun, iflâs eden olsun,elinde avucunda birşey kalmasın,her tuttuğu boşa çıksın...demektir. Ebû Leheb:

Peygamber (s.a.v.)'e küfür ve düşmanlıkta ileri gittiği, İslâm'ın yayılmasına engel olmak için her türlü fitne ve fesat ateşini alevlendirmeye çalıştığı için helâk olsun, her tuttuğu boşa çıksın..[3]

Bu âyette:

1. Ebû Leheb'e diğer zâlimlerden farklı bir ayrıcalık verilmiştir. İsminin zikredilmesi buna işarettir. Çünkü en ateşli düşmanlar arasında önemli biridir.
2. Ebû Leheb, şahıs künyesi olmakla beraber sözlükte; **"Alev Babası"** demektir. Çünkü Peygamber (s.a.v.)'e ve İslâm'a ateş püskürmek isteyip kendisini cehenneme atmış olan bir küfür temsilcisidir. Ebû Leheb'in asıl adı "Abduluzza" dır. Ebû Leheb, "Adese" denen bir çiçek hastalığına yakalanmış, Bedir savaşına katılamamıştı. Müşriklerin yenildiğini duyunca (7 gün sonra) kahrından öldü.

Kureyşliler ve Ebû Leheb'in ailesi, hastalık bulaşır korkusuyla; Ebû Leheb'in ölüsüne yaklaşmamış, ölüsü üç gün yerde kalmış ve kokmuştur. Nihayet utandıkları için ailesi bir kaç kişiye para vererek ölüsünü gömdürdü. Hatta bu kişiler bir çukur kazarak, uzun ağaçlarla Ebû Leheb'in leşini o çukura kaktır- mışlardı ve taş atarak üstünü kapatmışlardı.

Böylece Ebû Leheb hüsrana uğradı, helâk oldu, yok oldu...Böyle olacağını da Allah, 12 yıl önce bu sûre ile haber vermişti.

مَآ اَغْنٰى عَنْهُ مَالُهٗ وَمَا كَسَبَ ۜ

2- Ona ne malı ne de kazandığı fayda vermedi..

Ebû Leheb'in, ne biriktirdiği mal, ne kazandığı makam ve izzeti, çocukları ona fayda vermedi. Çünkü Hz. Peygamber (s.a.v.), kavmini İslâm'a çağırınca Ebû Leheb: "Eğer kardeşimin oğlunun söyledikleri doğru ise, çoluk çocuğumu ve malımı fidye olarak verip kendimi azaptan kurtarırım" demişti.

[3] Hak Dini Kur'an Dili, Elmalılı Muhammed Hamdi Yazır, C.9, sh. 6257-6258

Ebû Leheb'in Utbe, Uteybe ve Muttalib adında üç oğlu vardı. Utbe ve Muttalib Mekke fethinde müslüman oldular. Uteybe ise müslüman olmadı...Uteybe, Resûlullah (s.a.v.)'e hakaret etmiş hırkasını çekmiş ve ona tükürmüştü. Bunun üzerine Resûlullah (s.a.v.) kızmış ve:

"Ey Allah'ım! Onun başına köpeklerinden birini musallat et" diye beddua etmişti. Daha sonra Uteybe'yi vahşi bir aslan parçalamıştı.

Böylece Ebû Leheb'in ne malı ne de çocukları kendisine fayda vermedi.

سَيَصْلَىٰ نَارًا ذَاتَ لَهَبٍ

3- O alevli bir ateşe girecektir.

Öyle bir alev ki dünyada benzeri görülmemiştir. Sadece cisimleri yakan bir ateş değil, ruhları sarıp, gönüllere ulaşan cehennem ateşidir. Bu ateş, tutuşturulmuş, gürül gürül yanan bir ateştir.

وَامْرَأَتُهُ حَمَّالَةَ الْحَطَبِ

4- Karısı da (hem) odun taşıyıcı olarak!

Ebû Leheb'in karısı, Ebû Süfyan'ın kız kardeşi Ümmü Cemil'dir. Ümmü Cemil de, kocası gibi Resûlullah (s.a.v.)'e düşmandı. Resûlullah (s.a.v.)'in yollarına diken döker, ona hakaret ederdi.

Ümmü Cemil, dünyada Ebû Leheb'in küfrüne ve kötü arzularına hizmet ettiği için, Cehennemde de azabına aynı şekilde ortak olacaktır. Ona hizmet edecek, ateşini artırmak için odun taşıyacaktır.[4]

Ümmü Cemil'in sırtındaki Cehennem odunu ise Ebû Leheb'in kendisidir.

فِي جِيدِهَا حَبْلٌ مِنْ مَسَدٍ

5- (Karısının) boynunda bükülmüş bir ip olduğu halde de...

Yâni gerdanında ziynet eşyaları yerine bir ip olduğu halde, azap çekecektir. Çünkü onun boynunda mücevherlerden ve kıymetli taşlardan yapılmış çok güzel bir gerdanlık vardı. Ümmü Cemil, bu gerdanlık için şöyle demişti:

"Lat ve Uzza'ya yemin ederim ki, bunları Muhammed'e düşmanlık yolunda harcayacağım". İşte bu sebeplerden dolayı, Allah da o gerdanlık yerine, boynuna ateşten bir ip takılacağını bildirdi. Boynunda bu iple azap görecektir.

Sûreden Alınacak Dersler:

a. Allah'ın dinine karşı çıkanların durumu gözler önüne serilmektedir. Ebû Leheb bir örnektir.
b. Ebû Leheb ve benzerlerinin, mal, zenginlik, güç, makamlarına rağmen helâk olacakları ortaya konmuştur.
c. Küfür ve isyân ateşini yakmak isteyenlerin, aslında kendi ateşlerini tutuşturdukları ortaya konmuştur.
d. Yardım edilenle, yardımsız bırakılanın durumu ortaya konmuştur.
e. Şükredenle, nankörün sonunun farkı ve mukayesesi yapılmış ve bunların görüleceği ortaya konmuştur.
f. Güzel sonuç ile, kötü sonun farkı ve mukayesesi yapılmış ve bunların görüleceği ortaya konmuştur.

[4] Hak Dini Kur'an Dili, Elmalılı Muhammed Hamdi Yazır, C.9, 6263

g. Biri tesbih, hamd ve istiğfar ile Allah'a giden; biri de, perişan, hüsran ve rezil olarak ateşe giden iki sonuç, iki yol ortaya konmuştur. Hüsrandan kurtulmanın tek çaresinin Allah'ın dinine sarılmak olduğu belirtilmiştir.
h. Hak ve Hakikat'e karşı çıkanların, bütün güç ve kuvvetlerine rağmen mağlup olacakları, perişan olacakları müjdelenmiştir.

Not: Bu hafta;

1. Bu dersi ailemizle paylaşalım.
2. Namazlarda Tebbet sûresini meâlini düşünerek okuyalım.